

Victor Rebengiuc (Bob) și George Constantin (Tei)

Teatrul Mic

PRIMARUL LUNII ȘI IUBITA SA

de Al. Mirodan

Se pare că fibra cea mai rezistentă din structura dramaturgiei lui Mirodan aparține vocației publicistice. Autorul *Ziaristilor* înhalează prin toți porii talentului său faptul divers sau știrea senzațională a zilei, le distilează prin câteva alambicuri și transformă cementariile în amuzante „causeries” dramatice. Teatrul lui Mirodan este „à la page” cu coloana întâia a ziarelor, ține pasul evenimentelor transmise prin Telestar și se bucură de marea favoare a publicului fiindcă știe să combine în aceeași formulă metaforică datele „marilor probleme” cu cele ale — măruntelor sau mai puțin măruntelor metehne. Evenimente contemporane istorice, descoperiri de însemnătate planetară capătă în replicile lui Mirodan alura unor întâmplări casnice, cotidiene, familiare. Fabulosul devine imediat, util cu o finalitate etică precisă. Indiferent de natura termenilor cu care operează autorul, descompunându-i, descoperim o singură, unică ecuație: primejdia dezumani-

zării. Între semnul plus al omeniei și cel minus al alienării, echilibrul e fragil și pe acest spațiu plin de inefabil se desfășoară de obicei trama piesei. Fiindcă vocația lirică urmează îndeaproape celei publicistice. Motivul gazetăresc, „șozul”, „chestia”, constituie de obicei un impuls, un punct de pornire din care se înalță o spirală grațioasă, o construcție fragilă și ornamentată, alcătuită din întrebări și răspunsuri, aforisme și calambururi, care ascund adesea sub aparența neserioasă a jocurilor de cuvinte reflecții grave și responsabile. În piese circulă mereu un același personaj, evident Cerchez, dar care cu timpul s-a rafinat, s-a nuanțat, a scăzut în vitalitate, și a sporit în reflecții, în interiorizare. Omenescul și tot ceea ce se integrează în sfera pozitivă a noțiunii, e reprezentat de un veșnic cuplu masculin, fie șeful-adjunct, Don-Socrate sau Primarul-Plus; aceste două fețe — măști, veselă și tristă, gravă și zeflemisitoare, serioasă și neserioasă compun prin alăturare imaginea universului etic dorit de autor. Căci Mirodan rămîne un liric angajat — un gazetar. Antiumanul, dezumanul e denunțat cu gingășie și tristețe. Terenul de acțiune: iubirea. Pe acest teritoriu subred se dau toate bătăliile morale în piesele lui Mirodan.

Din multe puncte de vedere *Primarul Lunii și iubita sa* conține datele unui test, conținutul unui portret-robot pentru tot teatrul său. Este o piesă publicistică, lirică, construită în stilul unei anecdote, adică sumar compusă, lipsită de caractere dramatice și, în același timp, fermecătoare. Punctul de pornire, firește, zborurile *Apollo*. Cadrul acțiunii — Luna pe coordonatele aselenizării — ilustrate „naturalist” după modelul emisiunilor „în direct de la Houston”. Eroii, ace-

Astronauții (Dimitru Furdul și Victor Rebențiu) cu cele trei „lunatică” (Florina Luican, Doina Șerban și Monică Ghiuță)

iași cu un mic transfer de funcții. Elementul „cerchez” din tabloul moral cunoscut, din șef al sectorului suflète a devenit primar al Lunii, reprezentant al unei civilizații etice edenice. Primarul duce-lă, verbal firește, cu emisarii tristei și tensionatei noastre planete, cu doi astronauți (personaje ușor înterșanjabile) care i se dezvăluie în chip înfricoșător, precum lui Adam, șarpele. Atingând mâna astronauților (în ciuda prevenirilor adjunctului său Pluș, șef al serviciului de contra-informații) primarul lunatic se contaminează de microbii omenirii, se „umanizează”, în consecință urmează căderea în Păcat, tristețile cunoașterii. Toate relele civilizației terestre se răspîndesc pe Lună (mostrele sînt evident cătușe, un pistol, etc.) care imediat capătă aspectul unei colonii din Pacific. Din fericire însă, Primarul se vîndecă, și cu ajutorul iubitei sale își revine la starea de inocență paradisiacă, continuînd împreună cu toți lunaticii să practice cultul iubirii pure. Mult invocată filiație cu Sebastian se arată mai prezentă ca oricînd. Urmas al lui Miroiu, Primarul încarnează o plămădă de vise, dar într-un mod deliberat anti-romantic, persiflînd stările poetice printr-o tratare „scientistă” a dragostei. Cu o densitate dramatică rarefiată, compusă linear, cu personaje schematice — mai mult sau mai puțin difuzoare de aforisme, piesa beneficiază de atuurile „stilului Mirodan”: limbaj burlesc, dialog spumos, poantă insolită (nu toate de egală tinută), vervă și atmosferă deopotrivă de ireală și de familiară. Unii ar

numi asta marieră, alții dimpotrivă, „la griffe” sau semnul paternității indiscutabile. Depinde de unghiul de abordare, căci în acest teatru ce stîmtește un număr egal de adversari și de partizani, defectele sînt pe măsura calităților și invers.

Există însă „un stil Mirodan” și el a fost lansat de Teatrul de Comedie, mai bine zis de Beligan și partenerii săi, uneori pioni schimbați, dar mereu atenți și fideli regulilor speciale ale jocului. Montînd în urmă cu cîțiva ani *Ziaristii* la Piatra Neamț, Ion Cojar a oferit textului o variantă personală surprinzătoare, într-un spectacol grav și vibrant. Spectacolului de la Teatrul Mic îi lipsește *tonalitatea*, climatul stilistic adecvat. Materialul dramatic, fragil fiind, opune o rezistență aparte. Este totuși o problemă de nuanțe care poate fi remediată, cu timpul, prin aclimatizare. Luați fiecare în parte, interpretării (distribuția masculină) se achită de sarcinile scenice, ceea ce este la urma urmei normal, acești interpreți fiind vedete consacrate și mari favoriți ai publicului: George Constantin, Victor Rebențiu, Dumitru Furdul.

În Primar, George Constantin se aduce pe sine cu jovialitatea sa atletică și nonșalantă, cu istețimea candidă, cu mersul ușor greoi și coloratele arpegii vocale de la bas la falsetul tenor! Aghiotantul Pluș e desenat în peniță fină de Florin Vasiliu: un umor sec de bună calitate, o prezență scenică intensă și continuă, impun pe acest încercat interpret de roluri „mici”. În seria „cuplurilor Mirodan”, șeful și adjunctul: George Constantin și Florin Vasiliu se dovedesc excelent distribuiți. Dacă există „stilul Mirodan”, Victor Rebențiu nu e receptiv acestor date; ele pretind farmec, naturalețe, o anumită subtilă lejeritate în raporturile cu publicul, calități pe care actorul, indiscutabil, le deține, dar nu le manifestă aici. De ce? În sfîrșit, Furdul, cu chipul tuguiait de licean și ochii rotunzi ca de porțelan — își joacă partitura de unul singur, totuși într-un mod reconfortant, stenic. Se pare că lipsa de comunicare cu partenerul devine elementul frînă în spectacol, de aici veselia cam forțată, plină de tensiune surdă, acordurile false, distonanțele.

Distribuția feminină se prezintă la un nivel scăzut, uneori aproape amator. La stîngă și la dreapta Monică Ghiuță (Alina I) la afixarea cabotină a Florinei Luican (Alina III), se adaugă costumația de evident prost gust. Am fi reproșat-o pictorului scenograf St. Hablinschi, dar am observat că reproduce indicația autorului „tinere hawaiene — care întîmpină în port-turisti-americiani”. În scenă a dispărut nuanța ironică, și costumele rămîn triste și urite lipsite de umor; spre deosebire de decor care oferă publicului exact ceea ce așteaptă: imaginile TV ale „Lem”-ului, în momentul alunizării, pasul de cangur în costumul alb „N.A.S.A.” și alte imagini din mitologia aventurii spațiale. Decorul primește cele dintîi

aplaude ale publicului — și văzînd cum zboară din podul scenei modulul, ne gîndim că probabil la fel au aplaudat spectatorii cinematografului mut prima locomotivă care se năpustea pe șine drept spre dinșii. Părea adevărată... Restul nu conta...

MIRA IOSIF

Teatrul Giulești

GEAMANDURA

de Tudor Mușatescu

Despre *Geamandura* de Tudor Mușatescu la Teatrul Giulești nu se pot spune prea multe. Reprezentația nu are nimic șocant, nimic violent. Autorul, ca și creatorii spectacolului nu au pretenții răsturnătoare; nu „demitizează“, nu „demistifică“, nu „contestă“, nu... Aici lucrurile se petrec limpede, firesc, de-a dreptul, și simplu; încît ți-e parcă rușine să mărturisești că-ți place, ca să nu fii „marcat“, doamne iartă-mă, de primitivism. Căci, ce e drept, e drept, textul dramatic și spectacolul nu-s construite pentru cei foarte „lucizi“, pentru cei care adoră montările cifrate și de „gîndire încordată“, de „cruzime“ și de suspensuri, de intensă convulsie și trepidație nervoasă. *Geamandura* e destinată celor senini, cu gustul ingenuu, rămași sentimentali și fără teama de a o recunoaște. E o lucrare nesofisticată, fermecătoare și înduioșătoare prin chiar naivitatea problematicii ce atacă, prin simplitatea ușor convențională a întâmplărilor; pe această linie, este o broderie lirică și în același timp spumoasă, străbătută de umor, are chemarea și darul de a întări în noi încrederea în posibilitatea unei vieți de omenie, trăită într-o atmosferă neviată, disponibilă la iubire și sentimente curate.

Regizorul Geta Vlad a văzut piesa așa cum a fost scrisă. Nu a încercat să-i atribuie forșat dimensiuni, pe care nu le are. A folosit la rîndu-i cu sinceritate, fără pedanterie, cu candoare, mijloace simple și firești și a creat astfel universul poetic — liric și duos — propriu textului. Montarea are echilibru și măsură, nu alunecă nici în efecte melodramatice nici în comic exagerat. Pîndită, cînd și cînd, de primejdia monotoniei, reprezentația reclamă, poate, încă un efort de dinamizare a ritmului. Dialogul ar căpăta în acest chip o mai mare strălucire, ar pune mai în lumină foarte multe vorbe de duh

caracteristice spiritului autorului, al cărui pitoresc și efect se lasă, deocamdată, uneori, pierdute. Lumea ușor desuetă a piesei și aerul vag nostalgic și de mister, de visare și tristețe, de dulce melancolie, care toate fac culoarea și valoarea spectacolului se cer puse mai ales pe seama interpretării actorilor. Mihăilescu-Brăila joacă excelent pe musicalul și cumsecadele turc Husein. În rolul cheie al piesei — Zeiss — Paul Ioachim a îmbinat într-o compoziție „nouă“ în cariera lui, discreția, ironia, elanurile generozității. În pictorul, poreclit Rembrand, Silviu Stănculescu a adăugat farmecului său personal un aer nepăsător și boem dublat de inteligență, în timp ce Dan Tufaru a risipit fără preocupare și cu impetuozitate o adolescență dragălașenie și candoare, cînd timidă, cînd ușor impertinentă. Păcat că furat de propriul răsfăt, alunecă adesea în libertăți infantile. Ileana Cernat în Luna este o apariție fragilă și grațioasă. Am fi dorit totmai de aceea ca jocul ei să nu fie umbrît de momente șterse, lipsite de nuanțe și de vibrație, care interzic justificarea tulburătoareci pasiuni nutrite, pentru eroină, de cei patru bărbați.

Decorul Sandei Mușatescu, luminos și grațios stilizat, se integrează sugestiv ansamblului.

Valeria Ducea

Ileana Cernat (Luna) înconjurată de St. Mihăilescu-Brăila (Husein), Paul Ioachim (Zeiss), Dan Tufaru (Alagrec), Silviu Stănculescu (Rembrand)

